

Bidrag till kännedomen om svenska skalbaggars biologi och systematik. 36—38

Av

THURE PALM

36. Skalbaggs-larver och -pupp-or i och under växttäck-et på stenar och berghällar i Abiskodal-en

Vid mina studier över svenska koleopter-larver har jag under 1959 under-sökt faunan i och under växttäck-et på stenar och berghällar, dels under längre tid och mera metodiskt i Uppsalatrakten, dels under en kort tidsperiod i Abiskodal-en som jämförelse till den mellansvenska undersökningen. För den ännu ej avslutade undersökningen i Uppsalatrakten kommer redogörelse att lämnas i annat sammanhang; för Abiskoundersökningen, som skett i sam-band med andra arbeten under tiden 25/7—5/8, meddelas resultatet här.

Undersökningen har uteslutande ägt rum i björkskogsregionen, från dess nedre gräns i dalen vid ca 400 m och till dess övre vid 650—700 m:s höjd ö.h., samt huvudsakligen på Nuoljas östsluttning. En rätt märkbar skillnad, troligen sammanhängande med klimatet, föreligger mellan Mellansverige och fjälltrakter i nordligaste Sverige i fråga om konsistensen hos det växttäck-e, som täcker stenar och berghällar. Medan det i Uppsalatrakten, när det består av mossor och lavar, stundom också spridda ris, gräs och örter, ofta bildar en lös och relativt tunn matta, som behändigt kan lyftas eller rullas av från hällen, utgöres det i fjälltrakterna mestadels av ett betydligt mäktigare och kompaktare lager, som i botten vanligen har riklig inblandning av mineral-jord. På mången sten eller håll är växttäck-et så fast förankrat i underlaget, att det ej går att rubba, men torde i sådant fall också sakna möjligheter att härbärgera insekter. För att det skall kunna erbjuda livsbetingelser för så-dana bör det vara någorlunda luckert, lagom fuktigt och helst innehålla åtminstone någon inblandning av humus i mineraljorden. Den utförda under-sökningen har enbart gällt växttäck-en av denna beskaffenhet. Även om de varit sällsynta, särskilt i övre björkskogsbältet, ha de dock förekommit i till-räcklig omfattning för studiernas genomförande.

Samhörigheten mellan larver, puppor och kläckta imagines bevisas i många fall av tillvaratagna larvhudar.

Fig. 1. Felsenplatteboden mit Pflanzendecke hauptsächlich aus Moosen, Flechten und Beerkräutern bestehend. Das Abisko-Tal, Nuolja (650 m ü.M.), Torne Lappmark. 1/8 1959. — Phot.: Verf.

Artförteckning

Notiophilus Germingi Fauv. — 1 halv vuxen larv under luckert mosstäck med mylla.

Patrobus assimilis Chaud. — 1 full vuxen larv som föregående.

Amara alpina F. — Ett 10-tal, mest full vuxna larver i övre björkskogsbältet och 2/8 3 puppor, av vilka 2 kläcktes 7/8 resp. 9/8.

Pterostichus adstrictus Eschz. — 1 full vuxen larv under luckert mosstäck med mylla i nedre björkskogsbältet. Från Abiskoområdet äro blott två *Pterostichus*-arter kända, *adstrictus* Eschz. och *diligens* Strm, och då den funna larven ej kan vara *diligens* och den i storlek och annat väl motsvarar den ännu obeskrivna *adstrictus*-larven, som jag tillsammans med imagines funnit även i annan del av Norrland, föreligger ingen tvekan om bestämningen.

Calathus micropterus Dft. — 1 full vuxen larv och ett 10-tal puppor under mosstäck på stenar. Flera av pupporna kläcktes den 5—13/8.

Arpedium brunnescens J. Sahlb. — Tillsammans med den föregående arten 1 puppa, som kläcktes den 6/8.

Quedius fulvicollis Steph. — 3 full vuxna larver på stenar under mosstäck, som i botten innehöll rikligt med mylla. En av larverna blev puppa den 1/8 och kläcktes den 12/8.

Mycetoporus monticola Fowl. — Som föregående 1 puppa, som kläcktes den 7/8.

M. brunneus Marsh. — Som föregående 2 puppor, som kläcktes 6/8 resp. 8/8.

M. splendidus Grav. — Den 3/8 i nedre björkskogsbältet under det myllrika och porösa mosstäck på en stor sten talrika full vuxna larver och några puppor (vita, borstförsedda och mycket livliga), av vilka ett par kläcktes den 7/8.

Bryoporus rugipennis Pand. — Den 31/7 som den föregående arten på en annan stor sten talrika full vuxna larver och puppor (av samma typ som *M. splendidus*'),

av vilka en del kläcktes den 7—9/8. Under liknande förhållanden hittades den 30/7 ännu en stor larv, som blev puppa den 1/8 och kläcktes den 9/8.

B. punctipennis Thoms. — Tillsammans med föregående art men något sparsammare puppor och fullvuxna larver (som bl.a. på den ljusare färgen låta sig skiljas från *rugipennis*-larver). Puppor kläcktes den 7—10/8.

Av staphylinid-larver, som ej kunnat artbestämmas, tillvaratogs dessutom ett 10-tal andra arter.

Cantharis-sp. — Den 30/7 anträffades i övre björkskogsbältet under lavar på hållmark en medelstor *Cantharis*-larv, som möjligen kan vara *paludosa* Fall., den enda av släktets arter som är känd från Abiskoområdet.

Rhagonycha limbata Thoms. — 3 små larver under tämligen tunt växttäckte på berghällar.

Podistra-sp. — Då och då hittades under tunt växttäckte på berghällar större och mindre larver med väl utbildat retinaculum, tillspetsad panntorn och skarpt gula fläckar på prothorax, som måste tillhöra en av *Podistra*-arterna.

Malthodes marginatus Latr. — Tillsammans med föregående 3 förpuppningsfärdiga larver och 1 mindre samt 1 puppa, som kläcktes den 30/7.

Enstaka larver till ytterligare två *Malthodes*-arter insamlades; en av dem kan möjligen vara *M. fuscus* Waltl.

Hypnoidus rivularius Gyll. — I och under växttäckte av olika beskaffenhet talrika larver av skilda storlekar, de flesta dock fullvuxna, samt puppor och mot slutet av vistelsen även nykläckta imagines. Uppfödning av hemtagna larver visade, att kläckningen av skalbaggar försiggår länge, åtminstone till slutet av augusti. Larver voro vid samma tidpunkt mycket vanliga under stenar på *Trollius*-ängar ovan skogsgränsen och blevo där puppor något senare.

Corymbites impressus F. — Större och mindre larver regelbundet men rätt sparsamt förekommande under växttäcktet på berghällar, särskilt i skrevor och fördjupningar, där örter slagit rot och grundvatten sipprade fram; mot slutet av vistelsen även puppor som kläcktes den 2—12/8.

C. aeneus L. — Enstaka mindre larver tillsammans med föregående art.

C. affinis Payk. — Larver i olika storlekar och puppor rätt vanliga på större stenar och hållar i (men sällan under) humusrikt och ej alltför segt växttäckte, som bestod av mossor och bärris. Puppor kläcktes i förra hälften av augusti.

Orithales serraticornis Payk. — I sällskap med den föregående arten ett 10-tal larver i olika storlekar samt 4 puppor, av vilka 3 kläcktes den 5—8/8.

Athous subfuscus Müll. — 4 nästan fullväxta larver tillsammans med *Corymbites affinis*. Arten har ej tidigare rapporterats från Abiskoområdet. Om bestämningen föreligger dock ingen tvekan, emedan jag väl känner larven från Uppsalatrakten.

Sericus brunneus L. — Larver i olika storlekar föga sällsynta tillsammans med föregående arter, men företrädesvis under tunt växttäckte på berghällar. Mot slutet av vistelsen påträffades också puppor, som kläcktes i förra hälften av augusti.

Pheletes aeoniger De G. — 3 nästan fullväxta larver under tunt och ganska torrt växttäckte med gräsmylla på berghäll. Arten har ej förut varit känd från Abiskoområdet, men ingen tveksamhet råder beträffande bestämningen av den karakteristiska, köttröda larven, som jag i stort antal tagit på liknande lokaler i Uppsalatrakten.

Denticollis linearis L. — Flera större och mindre larver i sällskap med *Corymbites affinis*. Denna elaterid lever vanligen under barken av mer eller mindre murkna lövträd, men kan uppenbarligen (för förpuppning eller övervintring?) stundom bege sig ner i markbetäckningen.

Byrrhus fasciatus Forst. — En av de vanligaste skalbaggarne i bottnen av ganska mäktiga och fasta växttäcken, som huvudsakligen bestodo av mossrester, särskilt *Polytrichum*. Larver funnos i alla storlekar. Vid förpuppningen hade många av dem krupit in i finkornig mineraljord. När man bröt sönder jordklumpar, blottades ofta väl inredda, på väggens insida glättade puppkammare med fullväxta larver eller puppor. På en m²:s yta fanns stundom flera 10-tal larver och puppor. Kläckning av imagines ägde rum i nästan hela augusti, med maximum i månadens förra hälft. Imagines behövde lång tid (en vecka eller mera) för att bli fullt utfärgade, och de övervintra sannolikt i puppkammarna.

Eपुरaea boreella Zett. — Den 29/7 under luckert mosstäckte med mylla 3 puppor, som kläcktes i början av augusti. Larverna hade säkerligen levat under barken av något torrträd och vid förpuppningen begett sig ner i marken.

Cryptophagus dorsalis Sahlb. — Den 5/8 en förpuppningsfärdig larv, som den 9/8 blev puppa (vit, mycket livlig) och imago den 14/8. Larven befann sig under det luckra mosstäcktet på en sten, som låg nära en av *Pissodes pini* L., *Ernobius explanatus* Mannh. och *Dendroctonus micans* Kugel starkt angripen tall, och hade förmodligen uppehållit sig under barken av denna, innan den sökt sig ner i markbetäckningen.

Phytodecta affinis Gyll. — I övre björkskogsbältet den 2/8 under mosstäckte på sten 1 puppa (till färgen skär), som kläcktes 5/8.

Ph. pallida L. — I samma slags biotop i örtrik björkskog de sista dagarna i juli många fullväxta larver och puppor (ljusgröna), som blevo skalbaggar den 5—10/8. Larverna till båda *Phytodecta*-arterna hade självfallet levat på blad av lövträd, innan de vid förpuppningen krupit ner i marken.

Otiorrhynchus dubius Ström. — Stora och små larver i växttäcken av olika slag men särskilt där bärris ingår och ett väl utbildat råhumusskikt finnes. En den 3/8 anträffad puppa kläcktes den 7/8. Utfärgningen av skalbaggen krävde drygt 5 dagar.

Kommentarer

Bland de påträffade arterna äro *Corymbites affinis* och *Orithales serraticornis* av speciellt intresse, emedan deras larver förut torde ha varit okända.

Larven till *Corymbites affinis* skiljes lätt från andra arter av släktet på tregrenad nasaltand (fig. 2 A och B), liten öppning mellan pseudocerci och en vanligen väl utbildad mittgrop på ryggsidan av 9. bakkroppsleden (fig. 2 C).¹ Färgen är enfärgat gulbrun. På grund av detta utseende går larven ej in i det bestämningsschema för *Corymbites*- och *Athous*-larver, som uppgjorts av van Emden (1945 s. 16). En närmare beskrivning av *C. affinis*-larven kommer att lämnas i annat sammanhang.

I *Annales Entom. Fennici* 1937 s. 65 o.f. har Saalas beskrivit en ny elaterid-larvtyp, som han förmodade vara *Orithales serraticornis*. I följande årgång av den finska tidskriften lämnar han ett beriktigande, som går ut på att den ifrågavarande larvtypen (som dock ej genom uppfödning och kläckning kunnat säkert artbestämmas) ej torde höra till *Orithales* utan i stället måste vara *Corymbites* (*Eanus*, *Paranomus*) *costalis* Payk. Uppsatsen innehåller en utförlig beskrivning och goda teckningar av larven.

Det är nu märkligt konstatera, att den genom kläckning fixerade lapp-

¹ Rätt avsevärd variation har hos *affinis*-larver i samma utvecklingsstadium iakttagits beträffande skulpturen på 9. bakkroppsleden, utseendet hos pseudocerci och öppningen mellan dessa. De flesta larverna ha det utseende som fig. 2 C sökt återge.

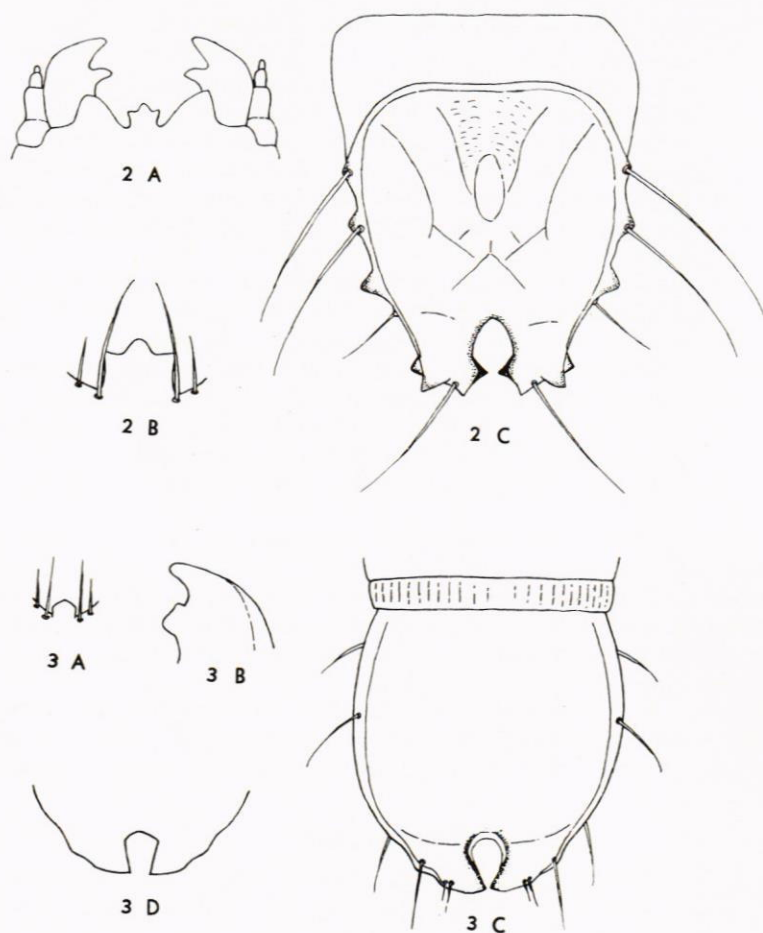

Fig. 2—3. Larve von 2. *Corymbites affinis* Payk. und 3. *Orithales serraticornis* Payk. — 2 A. Vorderteil des Kopfes von oben. 2 B. Nasalzahn bei stärkerer Vergrößerung. 2 C. 9. Abdominalsegment von oben. — 3 A. Nasalzahn der Kopfplatte. 3 B. Rechter Mandibel. 3 C. 9. Abdominalsegment von oben. 3 D. Ende des 9. Abdominalsegmentes bei einer anderen Larve aus derselben Fundort. — Orig.

ländska *Orithales*-larven i hög grad liknar den larv som prof. Saalas haft att göra med. Men vissa skillnader finnas, varför det knappast längre torde föreligga tvivel om den finska larvens identitet. Utan att vid detta tillfälle närmare ingå på en beskrivning av *Orithales*-larven skall jag dock ange några viktigare olikheter mellan denna och *Corymbites costalis*-larven såsom prof. Saalas har beskrivit den.

Orithales serraticornis Payk.

Nasaltand kort och bred, först med parallella sidor, därefter kort tillspetsad (fig. 3 A).

Corymbites costalis Payk.

Nasaltand rundat tillspetsad ända från basen.

Mandibler på insidan nära mitten med en bred utvidgning, mellan denna och spetsen utan tänder eller antydan till sådana (fig. 3 B).

9. abdominalsegmentet på sidorna med väl utbildad kantvalk, bredare rundat. Pseudocerci nästan från basen tillspetsade (fig. 3 C).

Mandbler på insidan nära basen med en bred utvidgning, mellan denna och spetsen med 2 små, trubbiga tänder, av vilka den bakre är störst.

9. abdominalsegmentet på sidorna utan kantvalk, smalare rundat. Pseudocerci tämligen jämbreda, i änden avrundade.

I fråga om den trånga öppningen mellan pseudocerci har hos mitt material av *Orithales serraticornis* (inalles 15 ex.) kunnat iakttagas en viss variation. Det vanligaste utseendet på öppningen visar fig. 3 C. Som i fig. 3 D är öppningen utformad endast hos 1 ex., medan den hos andra ser ut som någonting mitt emellan de avbildade öppningarna.

Gemensamt för *Orithales*- och *Corymbites costalis*-larverna är bl.a. den cylindriska formen, den starkt välvda översidan, den blekgula färgen, den tämligen täta och fina punkteringen på tergitplattorna, den högvälvda 9. tergitplattan, som omfattar så gott som hela segmentet och som har slät yta, och de ogrenade pseudocerci.

I Entom. Tidskrift 1957 s. 43 har jag omtalat ett larvfynd i Arvidsjaur (Lpl) 1956 av som jag då trodde *Corymbites costalis*. Dessa larver ha nu också visat sig tillhöra *Orithales serraticornis*. Redan sommaren därpå miss-tänkte jag, att larverna kanske blivit felbestämda, emedan jag då på samma hygge och under samma stenar fann några imagines av *Orithales*. Detta var den 16 juni. Tydligt hade skalbaggarerna övervintrat vid kläckningsplatsen och på grund av den kyliga våren och försommaren ännu ej sökt sig ut i det fria.

Citerad litteratur

- F. L. VAN EMDEN 1945: Larvae of british beetles. V. *Elateridae*. — Entom. Monthly Mag. **LXXXI**.
 TH. PALM 1957: Anteckningar om svenska skalbaggar. XII. — Entom. Tidskr. **78**.
 U. SAALAS 1937: Ein neuer Larventyp der Elateriden. Mutmasslich *Orithales serraticornis* Payk. — Ann. Entom. Fenn. **3**.
 — 1938: Berichtigung zu meinem Aufsatz „Ein neuer Larventyp der Elateriden“. — Ibid. **4**.

37. Skalbaggar i mossa vid gnagargångar ovan skogsgränsen på Nuolja (Torne Lappmark)

Trots den i större delen av landet ovanligt varma sommaren 1959 hade sommarväderleken i Abiskoområdet varit kylig, och när jag de sista dagarna i juli gjorde ett par exkursioner på Nuoljas östsluttning, fanns ovan skogsgränsen ännu många snöfläckar kvar. Från dessa silade smältvatten ner för branterna i talrika småbäckar och rännilar och förde därvid med sig lämningar av föregående sommars ängsvegetation (mossor, gräs, örtrester o.d.), som ofta stannade på avsätserna eller där andra hinder mötte. Speciellt riktades min uppmärksamhet på moss-strängar strax nedanför snöfläckarna, vilka lagom fuktiga tycktes lämpliga för sållning. Denna mossa härrörde från ett otal gnagargångar, som överallt löpte fram i markytan. Även i själva

gångarna fanns rikligt med mossa kvar, uppblandad med gnagarspillning, och det var framför allt detta material som sållades. Sannolikt hade gångarna varit bebodda tidigare under året; nu syntes emellertid inga gnagare till, vilka av spillningen att döma hade tillhört en ganska stor art.

Sållningen skedde på ungefär 750 m:s höjd ö.h., strax norr om Nuolja-bäcken. Nedanför området utbredde sig frodiga *Trollius*-ängar med spridda videsnår, ovanför snöfläckar och delvis risklädda fjällstup (fig. 4). Sållgodset innehöll skalbaggar i mängd, kanske ej så många arter men utav vissa av dem ett mycket stort individantal.

Artlistan fick följande utseende:

<i>Notiophilus aquaticus</i> L. ej sällsynt.	<i>Othius lapidicola</i> Kiesw. allmän.
<i>Patrobis assimilis</i> Chaud. ej sällsynt, även en larv.	<i>Quedius boops</i> Grav. allmän.
<i>Amara alpina</i> F. ej sällsynt, även larver.	<i>Q. Fellmani</i> Zett. 2 ex.
<i>A. praetermissa</i> Sahlb. 2 ex.	<i>Tachyporus obscurellus</i> Zett. allmän.
<i>A. brunnea</i> Gyll. 5 ex.	<i>Tachinus pallipes</i> Grav. 1 ex.
<i>A. Quenseli</i> Schönh. 1 ex.	<i>Mycetoporus nigrans</i> Mäkl. ej sällsynt.
<i>Cymindis vaporariorum</i> L. 1 ex.	<i>Atheta (Traumocia) depressicollis</i> Fauv. allmän.
<i>Choleva septentrionis</i> ssp. <i>aquilonia</i> Krog. 1 ♀.	<i>A. (Acrotoma) ? fungi</i> Grav. 6 mycket små ex. med kortare antenner än normala <i>A. fungi</i> .
<i>Colon Delarouzei</i> Tourn. 2 ♂♂, 2 ♀♀.	<i>Podabrus alpinus</i> Payk. 1 ex.
<i>C. Brundini</i> Palm 1 ♂.	<i>Hypnoidus rivularius</i> Gyll. allmän, även talrika larver.
<i>Liodes picea</i> Panz. 1 ex.	<i>Simplocaria metallica</i> Strm 13 ex.
<i>Acidota quadrata</i> Zett. ej sällsynt.	<i>Apion amethystinum</i> ssp. <i>Brundini</i> Wagn. 3 ex.
<i>Mannerheimia arctica</i> Er. allmän.	<i>A. ? n.sp.</i> 1 ex.
<i>Arpedium brunnescens</i> J. Sahlb. allmän.	<i>Otiorrhynchus dubius</i> Ström ej sällsynt.
<i>Geodromicus longipes</i> Mannh. 1 ♂.	<i>Phytonomus obovatus</i> Csiki 1 ex.
<i>Omalium caesum</i> Grav. ej sällsynt.	<i>Rhynchaenus flagellum</i> Erics. ej sällsynt.
<i>Anthophagus alpinus</i> F. 2 ex.	
<i>Boreaphilus Henningianus</i> Sahlb. allmän.	
<i>Stenus canaliculatus</i> ssp. <i>cordaticollis</i> Leinb. 2 ex.	

Såsom av förteckningen framgår äro arterna till mycket ringa, om ens till någon del knutna till gnagare. Men i deras gångar och i mossan ha de funnit sig väl till rätta. Somliga arter hade uppenbarligen lockats dit på grund av spillningen och växtresterna, andra (med rovdjursnatur) för att inom ett koncentrerat område erhålla goda jaktmarker, medan åter andra torde ha sökt blott tillfälligt skydd i mossbädden. När undersökningarna gjordes, var vädret kyligt med en temperatur av endast några få plusgrader.

Några av fynden äro av särskilt intresse. *Colon Brundini* nybeskrevs i Entom. Tidskrift 1941 (s. 161 o.f.) efter en enda ♂ tagen på den grusiga banvallen nära Abisko Turiststation under en sten vid gräsrötter. Sedermera har en ♀ av sannolikt samma art rapporterats från Nordnorge (av A. Strand i Norsk Entom. Tidskr. IX 1955 s. 241), anträffad vid Framnes i Målselvdalen. Det nu i *reg. alpina* funna exemplaret är det tredje kända av en förmodligen mycket sällsynt art.

Simplocaria metallica, som enligt fynd i interglaciala lager före sista istiden synes ha varit allmänt förekommande i stora delar av landet, är numera en stor sällsynthet med utbredning endast i lappländska fjälltrakter. I sin

Fig. 4. Im Hintergrund Schroffen und Schneeflecke, im Vordergrund *Trollius*-Wiesen am Ostabhang vom Nuolja (Abisko, Torne Lappmark), 750 m ü.M. 27/7 1959. — Phot.: Verf.

avhandling om Abiskoområdets skalbaggar kunde Brundin efter fleråriga och mycket grundliga undersökningar blott redovisa tre av honom själv tagna och ett av Jansson tidigare anträffat ex. av arten. Det är därför anmärkningsvärt, att den nu inom en obetydlig markyta (högst några tiotal m²) kunde uppträda i mer än ett dussin exemplar. Då arten liksom andra byrrhider huvudsakligen torde livnära sig av mossor, kan förklaringen till dess relativt talrika förekomst vara anhopningen av sådana i gnagargångarna och att den av det översilande vattnet tvingats uppsöka en skyddad plats. Prof. Brundin fann två av sina ex. under stenar på Nuoljas *Trollius*-ängar, just på den höjd där också mina hittades, och dr Jansson sitt i björkskogen vid Nuolja-bäcken.

En märklig nyhet för Abiskoområdet torde den *Apion*-art vara, vilken i listan betecknats som möjligen obeskriven. Den har liksom områdets båda speciella *Apion*-arter, *amethystinum Brundini* Wagn. och *punctirostre scandinavicus* Brund., som bägge leva på *Astragalus alpinus*, blåa täckvingar men skiljes lätt från dem genom mycket kortare och bredare form, grovt och mycket tätt punkterad halssköld samt genom breda och kraftigt punkterade strimmor på täckvingarna. Arten liknar kanske mest *A. pisi* F.; bl.a. har den liksom denna en tydlig tand på huvudets undersida. Men halsskölden är till följd av punkteringen nästan alldeles glanslös; dessutom är *A. pisi* i Sverige en utpräglad sydlig art, som helt saknas i Norge. Utredningen om vad Abiskodjuret är för art torde böra göras av någon specialist på det svåra och mångformiga släktet, men en sådan har tyvärr ännu ej gått att uppbbringa.

38. En särpräglad almbiotop

I västra Skåne utmed Öresund är det mesta av gamla och ursprungliga lövskogar numera försvunna, och de obetydliga rester av sådana som bevarats intill våra dagar finner man mest i slotts- och herrgårdsparkerna. Vid det en dryg mil nordväst om Lund belägna herresätet Borgeby, med anor från medeltiden och bl.a. bekant som Ernst Norlinds boning under många år, har den omgivande parken mycket lite vårdats utan fått växa oberörd av mänskliga ingrepp, detta ej minst till glädje för entomologer som där kunna få någon föreställning om hur den skånska lövskogen i forna tider såg ut. Borgeby har stundom varit målet för mina sommarexkursioner, och i dess lilla »vildpark» har bl.a. uppdragats så exklusiva arter som *Calathus piceus* Marsh. (6/8 1951 allmän), *Alphitophagus bifasciatus* Say och *Dorytomus validirostris* Gyll.

När jag den 27/6 1959 åter besökte skogen, påträffade jag en delvis murken men ännu levande, mycket grov alm, som på ena sidan hade saftflöde och omkring en hålighet (sannolikt ett övergivet hackspettbo) multnande ved. Nedre delen av trädet vittjades på sitt innehåll av skalbaggar i bark och ved, varvid följande arter tillvaratogs eller antecknades:

<i>Leistus rufomarginatus</i> Duft. 2 ex.	<i>Prionocyphon serricornis</i> Müll. talrika larver, 1 imago.
<i>Quedius brevicornis</i> Thoms. 5 ex.	<i>Nosodendron fasciculare</i> Oliv. 2 ex.
<i>Q. cruentus</i> Oliv. ej sällsynt.	<i>Lissodema 4-pustulatum</i> Marsh. 1 ex.
<i>Q. mesomelinus</i> Marsh. ej sällsynt.	<i>Rhyncholus lignarius</i> Marsh. 1 ex.
<i>Silusa rubiginosa</i> Er. talrik.	<i>Sitophilus granariae</i> L. 2 ex.
<i>Trichonyx sulcicollis</i> Reich. 1 ex.	
<i>Trichoceble floralis</i> Oliv. 1 ex.	

Prionocyphon serricornis höll till i håligheten, som delvis var fylld av multnande, vattendränkta löv. Larverna — de flesta nästan fullväxta — levde i den smetiga massan i hålighetens inre men sågos också krypa omkring på den fuktiga rötveden högre upp. Arten har tidigare flera gånger anträffats på detta sätt, både i Sverige och utomlands, och det är rätt märkligt, att den ej som *Cyphon*-arterna för sin utveckling uppsöker grunda vattensamlingar på marken utan sådana som någon gång kunna uppstå i ihåliga träd.

Ett stycke av rötveden kunde brytas loss och genomsöktes noggrant. Därvid uppenbarade sig, förutom *Prionocyphon*-larver, 1 ex. av den mycket sällan tagna *Trichonyx sulcicollis*. Även i Danmark har denna vår största pselaphid tagits i gamla lövträd och stubbar med saftig ved.

Det är ju rätt ovanligt att i murkna träd finna dasytetider i stället för i blommor. Många av arternas larver leva och utvecklas dock under barken eller i veden på gamla träd, på vilka man också kan träffa imagines strax efter kläckningen eller i samband med äggläggningen. Detta torde ha varit anledningen till att 1 ex. av *Trichoceble floralis* slagit till på almstammen.

Fyndet av *Sitophilus granariae* förbryllade en smula, ty de båda ertappade ex. hade grävt in sig i den murkna veden. Det är väl emellertid knappast troligt, att arten i detta fall övergivit sin otrevliga vana att skada säd; exemplaren hade nog kommit från något magasin i närheten och rent tillfälligt blivit vedborrare.

AuszugBeiträge zur Kenntnis der Biologie und Systematik
schwedischer Käfer. 36—38

36. Käfer-Larven und -Puppen in und unter der Pflanzendecke auf Steinen und Felsenplatten im Abisko-Tal (Torne Lappmark).

Während der Zeit 25/7—5/8 1959 sammelte der Verf. in der Birkenwaldregion des Abisko-Tales Käferlarven und Puppen, von welchen viele durch Zucht, wiedergefundene Larvenhäute usw. artbestimmt werden konnten. Diese Arten sind im Verzeichnis besprochen. Ein besonderes Interesse bieten die Larven von *Corymbites affinis* Payk. und *Orithales serraticornis* Payk., die bisher unbekannt gewesen sind.

37. Käfer im Moos bei Mäusegängen oberhalb der Waldgrenze auf Nuolja (Torne Lappmark, das Abisko-Gebiet).

Der Verf. siebte am 27.7.1959 am Ostabhang des Berges Nuolja unterhalb der Schneeflecke (etwa 750 m ü.M.) durch Schmelzwasser gefeuchtetes Moos an und in Mäusegängen und erhielt dabei die im Verzeichnis besprochene Käferausbeute. Von *Colon Brundini* Palm war früher nur ein einziges schwedisches Ex. bekannt. Eine noch unaufgeklärte *Apion*-Art, von welcher ein ♀ gefangen wurde, ist vielleicht neu für die Wissenschaft.

38. Ein sonderartiger Ulmenbiotop.

In Borgeby (West-Schonen) fand der Verf. in einer teilweise morschen, aber noch lebenden Ulme am 27.6.1959 eine kleine Reihe Käfer, von denen *Trichonyx sulcicollis* Reich. und *Prionocyphon serricornis* Müll. von besonderem Interesse sind. Die letztgenannte Art lebte in verschiedenen Entwicklungsstadien in einer kleinen Stamm-Höhhlung, die von nassem Laub und schlammigem Mulm gefüllt war.